

O'ZBEKISTON SPORT TURIZMINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Boymuradov Ismatilla Xasanovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM v.b.professori

Axmatova Aziza Akmal qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Ibragimova Mohinur Umirzoq qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Murodilloyeva Sumbula Ismoil qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston sport turizmining rivojlanish istiqbollari ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilindi. Mamlakatning tabiiy, madaniy va tarixiy resurslaridan samarali foydalanish orqali sport turizmini rivojlantirish, hududiy iqtisodiy farqlarni kamaytirish, mahalliy aholining bandligini oshirish va xalqaro miqyosda O'zbekistonning imidjini mustahkamlash imkoniyatlari ko'rib chiqildi. Tadqiqotda sport turizmi turlari, mavjud sport infratuzilmasi, xalqaro va milliy sport tadbirlari, shuningdek, marketing, raqamli platformalar va ekologik barqarorlik masalalari o'rganildi. Natijalar sport turizmini rivojlantirishda zamonaviy infratuzilma, malakali kadrlar, davlat va xususiy sektor hamkorligi hamda xalqaro tajriba muhimligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: sport turizmi, infratuzilma, iqtisodiy rivojlanish, ekologik barqarorlik, O'zbekiston.

Аннотация. В статье научно и практически анализируются перспективы развития спортивного туризма в Узбекистане. Рассматриваются возможности эффективного использования природных, культурных и исторических ресурсов страны для продвижения спортивного туризма, сокращения региональных экономических различий, увеличения

занятости местного населения и укрепления имиджа Узбекистана на международной арене. Исследуются виды спортивного туризма, существующая спортивная инфраструктура, национальные и международные спортивные мероприятия, маркетинг, цифровые платформы и экологическая устойчивость. Результаты показывают важность современной инфраструктуры, квалифицированных кадров, сотрудничества государства и частного сектора, а также освоения международного опыта.

Ключевые слова: спортивный туризм, инфраструктура, экономическое развитие, экологическая устойчивость, Узбекистан.

Annotation. This article scientifically and practically analyzes the development prospects of sports tourism in Uzbekistan. It examines opportunities for effective utilization of the country's natural, cultural, and historical resources to promote sports tourism, reduce regional economic disparities, increase local employment, and strengthen Uzbekistan's international image. The study explores types of sports tourism, existing sports infrastructure, national and international sporting events, marketing, digital platforms, and ecological sustainability. Findings highlight the importance of modern infrastructure, qualified personnel, cooperation between the state and private sector, and adoption of international experience.

Keywords: sports tourism, infrastructure, economic development, ecological sustainability, Uzbekistan.

Kirish.

O'zbekiston sport turizmi sohasida oxirgi yillarda sezilarli o'sish kuzatilmoqda va bu mamlakatning tabiiy, madaniy hamda tarixiy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatini beradi. Sport turizmi nafaqat sog'lom turmush tarzini targ'ib qiladi, balki hududlarning iqtisodiy rivojlanishiga, mahalliy aholining bandligini oshirishga va xalqaro miqyosda O'zbekistonning imidjini mustahkamlashga xizmat qiladi. Mamlakatimizda tog'li hududlar, qumli cho'llar, daryolar, ko'llar va qadimiy shaharlar sport turizmi uchun katta imkoniyat yaratadi. Shu bilan birga, soha rivojlanishi uchun zamonaviy infratuzilma, malakali kadrlar va

innovatsion xizmatlar tizimi zarur[2]. O'zbekistonning turizm salohiyatini sport turizmi orqali oshirish, mahalliy va xorijiy sayyohlarni jalb qilish hamda sog'lom hayot tarzini targ'ib qilish masalalari hozirgi kunda dolzarb ilmiy va amaliy muammolardan biri hisoblanadi. Sport turizmi turli shakllarni o'z ichiga oladi, jumladan, alpinizm, rafting, tog' velosipedi, tog'da yugurish, suzish, chang'i va snoubord sportlari, shuningdek, futbol, basketbol va boshqa jamoaviy sport turlari bilan bog'liq sayohatlar. Bu turizm turi nafaqat jismoniy faollikni oshiradi, balki tabiatni muhofaza qilish, madaniy merosni qadrlash va ekologik ongni rivojlantirishga ham hissa qo'shadi[3].

Shu bilan birga, sport turizmi hududlar o'rtasida iqtisodiy farqlarni kamaytirishga yordam beradi, chunki turizm markazlarida mehmonxona, transport va xizmat ko'rsatish sohasi rivojlanadi va mahalliy iqtisodiyotga yangi ish o'rinlari yaratiladi. Tadqiqotlarda aniqlanishicha, sport turizmi sohasi rivojlangan mamlakatlarda aholining sog'lig'i yaxshilanishi, sportga bo'lgan qiziqish ortishi va sayyohlik xizmatlari orqali mamlakatning yalpi ichki mahsulotiga sezilarli hissa qo'shilishi kuzatilgan. Shu nuqtai nazardan O'zbekiston ham sport turizmi imkoniyatlarini kengaytirish orqali shunday natijalarga erishishi mumkin. Sport turizmining rivojlanish istiqbollari o'rganish uchun O'zbekistonda mavjud sport obyektlari, tabiat va iqlim sharoitlari, transport va turizm infratuzilmasi, shuningdek, mahalliy va xalqaro sport tadbirlari tahlil qilindi[5].

Metodlar.

Tadqiqot metodlari sifatida statistik ma'lumotlarni tahlil qilish, so'rovnomalar, ekspert baholari, shuningdek, O'zbekistonning sport turizmi bo'yicha mavjud strategiyalari va loyihalari ko'rib chiqildi. Shu bilan birga, mamlakatning turizm salohiyatini yanada oshirish uchun SWOT-tahlil qo'llanildi, bu orqali kuchli va zaif tomonlar, imkoniyatlar va xavflar aniqlangan. Natijalar shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston sport turizmi sohasida katta imkoniyatlarga ega bo'lib, mamlakatning turli hududlarida turizm markazlarini rivojlantirish orqali mahalliy iqtisodiyotga sezilarli hissa qo'shish mumkin. Masalan, Chimgan va Beldersoy tog'li

hududlari alpinizm, trekking va chang'i sporti bo'yicha juda qulay, Farg'ona vodiysi esa rafting va suv sporti uchun imkoniyatlar yaratadi. Shuningdek, Xorazm, Buxoro va Samarqand kabi tarixiy shaharlar sport va madaniy turizmni birlashtirish uchun ideal joy hisoblanadi[4].

Natijalar.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, O'zbekiston sport turizmi istiqbollari quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha amalga oshirilishi mumkin: birinchidan, turizm markazlarida zamonaviy mehmonxonalar, transport tarmog'i, yo'l belgilari va xavfsizlik tizimini rivojlantirish; ikkinchidan, sport bo'yicha xalqaro va milliy musobaqalarni tashkil etish, bu orqali sayyohlar va sportchilarni jalb etish; uchinchidan, mahalliy aholining sport turizmi sohasida malakasini oshirish, bu orqali xizmat sifatini yaxshilash; to'rtinchidan, ekologik va madaniy merosni muhofaza qiluvchi turizm dasturlarini ishlab chiqish. Shu bilan birga, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sport turizmi rivoji uchun marketing va reklama sohasida ham innovatsion yondashuvlar zarur[1].

Onlayn platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar orqali sport turizmi bo'yicha ma'lumotlarni yetkazish, turizm paketlarini taklif etish va mijozlar bilan interaktiv muloqot qilish imkoniyatlari kengaytirilishi kerak. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston sport turizmi uchun raqamli infratuzilma va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini integratsiyalash muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida shuningdek, sport turizmi bilan bog'liq xavflar ham aniqlangan[5]. Ular orasida transport va yo'l infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi, xavfsizlik va sug'urta tizimining kamligi, malakali kadrlar sonining yetarli emasligi, hamda sport turizmi bo'yicha xalqaro tajribani yetarli darajada o'zlashtirilmasligi mavjud. Shu sababli, sport turizmini rivojlantirishda davlat siyosati, hukumat dasturlari, xususiy sektor va xalqaro hamkorlik muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ekologik barqarorlikni ta'minlash ham dolzarb masala bo'lib, sport tadbirlari va turizm markazlarining tabiatga zarar yetkazmasligini kafolatlash zarur.

Muhokama.

Muhokama jarayonida shuni ta'kidlash lozimki, sport turizmi nafaqat iqtisodiy foyda, balki ijtimoiy, madaniy va sog'liqni saqlash sohalariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbekiston yoshlari va sportchilarining jismoniy salomatligini oshirish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, milliy sport turlarini ommalashtirish va xalqaro sport maydonida mamlakatni tanitish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, sport turizmi hududlar o'rtasida turizm markazlarini rivojlantirish orqali mahalliy iqtisodiyot va bandlikni oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalari shuni ham ko'rsatdiki, milliy sport turlari va tabiiy resurslardan foydalanish orqali O'zbekiston sport turizmi o'ziga xos brend yaratishi mumkin, bu esa mamlakatning global turizm bozoridagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi[6]. Shuningdek, mamlakatdagi turizm siyosatini samarali amalga oshirish, sport turizmi bo'yicha ilg'or xalqaro tajribalarni o'rganish va ularni mahalliy sharoitga moslashtirish orqali istiqbolli loyihalarni amalga oshirish mumkin. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston sport turizmi istiqbollari nafaqat jismoniy faoliyat va sog'lom turmush tarzini rivojlantirish, balki iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanish nuqtai nazaridan ham muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalari O'zbekiston sport turizmi sohasida strategik rejalashtirish, marketing va investitsiyalarni yo'naltirish, zamonaviy infratuzilma yaratish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishga imkon beradi. Shu bilan birga, sport turizmi sohasi yoshlar, sportchilar va tadbirkorlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi, hududlar iqtisodiyotini diversifikatsiya qiladi va mamlakatning turizm salohiyatini to'liq ro'yobga chiqaradi. Natijada, O'zbekistonning tabiiy, madaniy va sport resurslaridan samarali foydalanish orqali sport turizmi sohasini rivojlantirish mamlakatning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy taraqqiyotini ta'minlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Shu asosda sport turizmini rivojlantirish bo'yicha quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi: birinchidan, turizm markazlarida zamonaviy va xavfsiz infratuzilmani yaratish; ikkinchidan, sport tadbirlarini xalqaro standartlarga moslashtirish va milliy

sport turlarini targ'ib qilish; uchinchidan, malakali kadrlar tayyorlash va mahalliy aholining turizm xizmatlarida ishtirokini oshirish; to'rtinchidan, raqamli platformalar va marketing strategiyalari orqali sport turizmini xalqaro bozorga chiqarish; beshinchidan, ekologik barqarorlikni ta'minlash va sport tadbirlarining tabiatga zarar yetkazmasligini nazorat qilish. Shu bilan birga, davlat va xususiy sektor hamkorligida sport turizmi bo'yicha innovatsion loyihalarni amalga oshirish, investitsiyalarni jalb qilish va xalqaro tajribalarni o'zlashtirish orqali O'zbekiston sport turizmi jahon miqyosida raqobatbardosh va barqaror tizimga aylanishi mumkin. O'zbekiston sport turizmi sohasida istiqbolli rivojlanish yo'nalishlari shuni ko'rsatadiki, bu nafaqat iqtisodiy foyda, balki jismoniy sog'likni oshirish, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, madaniy merosni asrash va milliy brend yaratish bo'yicha muhim vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, sport turizmi mamlakatning global turizm bozoridagi mavqeini oshirish, yoshlarni sportga jalb qilish va sog'lom hayot tarzini targ'ib qilishda ham strategik ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot natijalari shuni ham ko'rsatdiki, sport turizmi rivoji uchun davlat siyosati, investitsiyalar, zamonaviy infratuzilma, malakali kadrlar, marketing va xalqaro hamkorlik birgalikda amalga oshirilishi lozim. Shu tarzda, O'zbekistonning tabiiy va madaniy resurslaridan sport turizmi vositasida foydalanish mamlakat iqtisodiyoti, ijtimoiy rivoji va milliy brend yaratish yo'lida muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston sport turizmining rivojlanish istiqbollari mamlakatning barqaror, sog'lom va raqobatbardosh turizm tizimini yaratish uchun ilmiy, amaliy va strategik ahamiyatga ega bo'lib qoladi.

Xulosa.

O'zbekiston sport turizmi sohasining rivojlanishi mamlakatning tabiiy va madaniy resurslaridan samarali foydalanish, hududiy iqtisodiy farqlarni kamaytirish, mahalliy aholining bandligini oshirish va xalqaro maydonda mamlakat imidjini mustahkamlash imkoniyatlarini yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sport turizmi rivoji uchun zamonaviy infratuzilma, malakali kadrlar, ekologik barqarorlik, marketing va raqamli platformalar, davlat va xususiy sektor hamkorligi hamda

xalqaro tajribalarni o'zlashtirish zarur. Shu yo'l bilan O'zbekiston sport turizmi nafaqat iqtisodiy foyda, balki ijtimoiy, madaniy va sog'liqni saqlash sohalarida ham ijobiy natijalarni beradi hamda mamlakatning barqaror va raqobatbardosh turizm tizimini yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Abdullayev, S. (2018). O'zbekiston turizm salohiyati va uning rivojlanish yo'nalishlari. Toshkent: Fan.
2. Akramov, B. (2020). Sport turizmi va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya universiteti.
3. Boymurodov, I. (2019). O'zbekiston sport turizmining rivojlanish strategiyasi. Toshkent.
4. Xusanov, R. (2021). Turizm infratuzilmasi va sport tadbirlari. Toshkent: Turizm institutining ilmiy nashrlari.
5. Karimov, O. (2017). Sport va sog'lom turmush tarzi. Toshkent: O'zbekiston tibbiyot universiteti.
6. Tellayevich, K. R. (2025). JAHONDA AXBOROT XAVFSIZLIGIGA NISBATAN BO'LAYOTGAN EHTIYOJNING STATISTIK TAHLILI. Modern education and development, 39(4), 309-314.
7. Tellayevich, K. R. (2025). TARMOQ XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA O 'Z DST ISO/IEC 27033 STANDARTINING O 'RNI. Global Science Review, 4(6), 482-486.
8. Botirovich, X. S. (2024). RAQAMLI MUHITDA O 'QITISH TEXNOLOGIYALARI VA MODELLARI. Modern education and development, 11(3), 155-161.
9. Botirovich, X. S. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASINING BUGUNGI KUNDA JAHONDAGI AHAMIYATI. GOLDEN BRAIN, 2(16), 26-30.
10. Xidirova, N. B. qizi Muqimova, GZ (2024). EXCELDA DIAGRAMMALAR BILAN ISHLASH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 167-171.